

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem n. dom za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr., za četrť leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravnilstvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice št. 5. — Dosežniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačni listi se ne sprejemajo. Za oknanila se plačuje od navadne vrstice, če se natane enkrat, po 5 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Vzajemnost avstrijskih Slovanov.

Ono sredo je v seji mestnega zastopa ljubljanskega župan Ivan Hribar s krepkimi besedami ožigosal surovost in podivjanost nemškega naroda, ki se je kazala v državnem zboru in potem po večjih nemških mestih, da je grof Badeni moral odstopiti s svojim ministerstvom. In zakaj so Nemci tako divjali? Samo ker je ministerstvo Badenijevo izreklo, da hoče biti pravično tudi Slovanom, in ker je na Češkem in Moravskem proglasilo ravnopravnost češkega in nemškega naroda.

Nato je občinski svet ljubljanski vsprejel naslednjo resolucijo: »Občinski svet deželnega stolnega mesta Ljubljane izreka najglobokejše obžalovanje radi nečuvanega, vsem zakonom omike in dostojnosti nasprotujočega postopanja zjedinjenih levičarskih poslancev nemške narodnosti, s katerim se je v državnem zboru onemogočilo vsako delovanje ter lahkomišljeno v največjo nevarnost postavil parlamentarizem in ustava v naši državi, in s katerim se je končno v najhujšo nevarnost postavila tudi država sama in nad njo vladajoča presvetla cesarska hiša. Občinski svet — dasi v tem trenutku, kakor kažejo vsa znamenja, praznuje svojo zmago tisto parlamentarno klativiteštvo, ki je imelo svojo glavno in jedino moč v pobalinski surovosti, s katero je za vse čase osramotilo nemški narod in njega kulturo — izreka svoje trdno prepričanje, da radi tega ne izgube poguma slovanski narodi in njih državnozborni zastopniki ter pričakuje, da bodo ravno ti zastopniki v bodočih žalostnih dneh, ki utegnejo pretiti avstrijskemu slovanstvu, solidarni, in da se bodo bojevali neustrašljivo in vztrajno toliko časa, dokler ne pribore svojim narodom tiste enakopravnosti, brez katere ni misliti na srečno prihodnost naši državi.

Občinski svet izreka o tej priliki radi možatega postopanja čestitanje predsedništvu državnega zbora in na prvem mestu g. predsedniku Davidu Abrahamoviču, na katerega je valilo vse, kar se je surovega izmisliti mogla združena nemška levica; pred vsem pa pričakuje občinski svet ljubljanski, da združena desnica ostane solidarna tudi v bodoče, ter naglaša, da je najsvetejša dolžnost slovenskega naroda — njega poslancev, da so o vsaki priliki bratsko in solidarno zvezani v bodočih bojih, ki bodo pred vsem zadevali bratska naroda češki in poljski, s tema narodoma in njunimi zastopniki. Gospodu županu se naroča, da obvesti o tej resoluciji predsedništvu poslanske zbornice in parlamentarno komisijo desnice. —

Ta sklep se je sporočil brzojavnim potom tudi županu Prage in predsedstvu stolnega mesta v Lvov. Da Čehi trdno z nami držé, to so pokazali večkrat, posebno o vseslovenskem shodu; ali tudi Poljaki so zdaj zavzeti za slovansko vzajemnost, saj je župan Lvovski

takoj brzojavil županu ljubljanskemu, da narod poljski ne zapusti nikdar poti jedinstva vseh Slovanov Avstrije, ki sestavljajo večino cesarstva. Narod poljski bode nadaljeval začeto delo za osvobojenje Slovanov iz neopravičenega nadvladanja nemške manjšine. — Avstrijski Slovani, le krepko skupaj, in tebi, mila Avstrija, se ni treba bati prihodnosti, pa tudi tebi ne, ti mali pa čvrsti narod slovenski!

Kako se Spodnji Štajar pripravlja za Pruse.

(Dalje.)

Izmed činiteljev, ki Spodnji Štajar prusevajo, stojé ako je sodimo po uspehih, v prvi vrsti zraven drugih nemška društva kakor: »Nemški šulverein«, »Südmärka«, »Bauernverein«, telovadska in celo gasilna društva. Da jih pa, dragi čitatelji, prav razumete, spomnite se, kar je »Slov. Gospodar« v 44. šte. pisal o namenu, ki ga imajo gledé na Avstrijo framasoni in Nemčija. Pisali smo: »Že leta 1851. je Mazzini, vodja framasonskega, t. j. tistega po vsem svetu razširjenega tajnega društva, ki je osnovano v namen, da krščansko vero uniči in vladarske prestole podere, izrekel: »Naše društvo ima med drugim odslej pred vsem delati na to, da se Avstrija razruši; to se pa bo doseglo najlaglje, ako se avstrijski narodi drug na drugega ščuejo ter spravijo med seboj v sovraštvo na smrt.« Deset let pozneje je postal Bismark, katerega je bila Mazzinijeva misel unela, pruski minister ter prevzel sam oziroma dal Nemčiji nalogo, da izvrši, kar so framasoni začeli.« Pisali smo tudi, da se je Bismark te naloge čvrsto lotil in v dosegó svojega namena z Avstrijo sklenil zvezo, vsled katere ima Nemčija upliv na našo notranjo politiko, to se pravi, da naše notranje zadeve vodi ona. Bismark, držeč se framasonskega recepta, moral je tudi iztuhtati, kako bi se dali avstrijski narodi najlaglje in najuspešneje naščuti drug na drugega ter spraviti med seboj v sovraštvo na smrt. In glejte, našel je najboljših sredstev, to so nemška društva. Osodepolna zveza je bila sklenjena meseca vinotoka leta 1879., in od te dobe jela so se porajati razna nemška društva, kakor lazijo pomladnega dne mladi gadje iz lukenj na gorko solnce. Začel pa se je tudi v tem hipu, ko se je prvo teh društev porodilo, narodni boj, ki razjeda in razkraja grozovito naglo našo ljubo Avstrijo. Zraven tega, da ta društva narode ščuejo, izvršujejo še Nemčiji drug namen, namreč, da širijo v Avstriji pruski duh. Ohranjujejo in podpirajo se deloma z domačim, deloma s pruskim denarjem.

Po času in tudi po pomenu prvo je »Nemški šulverein«. Porodil se je par mesecev za tem, ko se je bila sklenila omenjena zveza, v Berlinu in ima danes

po naši Avstriji sam že na stotine otrok ali podružnic. Bistroumni Bismark je dobro vedel, da ima, če svoj namen naj doseže, pred vsem se lotiti najnežnejše mladine, in tako ima »Nemški šulverein« zraven že gori navedenih namenov še posebni namen, da lovi in nosi slovansko deco v prusko žrelo. Ta namen doseže s tem, da se otroci poučujejo le v nemškem jeziku, in vzgajajo v pruskim duhu. V »Slov. Gospodarju« se je o delovanju »šulvereina« pisalo že toliko, da je lahko poučen vsak, kdor resnici ni mašil ušes. Zato smemo biti kratki. V prvih desetih letih dohajalo je avstrijskim podružnicam čez dva milijona goldinarjev, število udov pa narastlo na 120.000; sedaj društvo zopet nazaduje. Vlada naša je »šulverein« podpirala in ga še podpira, kolikor ga more. Prebivalci Slov. Štajarja se še gotovo spominjajo, kako je svoje dni c. kr. profesor Nagele noč in dan letal in govoril in lovil ljudstvo ter snoval podružnice in šole; pri večjih zborovanjih je društvenike s svojo prisotnostjo počaščeval ali c. kr. okrajni glavar sam, ali njegov namestnik, ter zbrane v imenu visoke vlade veselijem pozdravljaj. Naše ljudstvo je večinoma verjelo, svojih pravih prijateljev pa ne slušalo, in tako so podružnice rastle kakor gobe po toplem dežju. Dobro tudi vedo čitatelji »Slovenskega Gospodarja«, kako očetovsko skrbi vlada za one šulvereinske šole, katerim se pri sedanjih denarni suši šulvereinske kase godi slabo, ali katerih ljudstvo ne mara, kakor n. pr. na Slatini. Vseh rekurzov, kolikor jih je sploh mogoče, je vsikdar treba, da se ljudstvo takih šol obrani. Vlada je torej vselej pomagala, da se je slovensko ljudstvo burilo in pruševalo, pa tudi trpela, da se je denarno sleparilo. Kajti vlada dobro ve, da daja »šulverein« za stavbo novih šol denar le na posodo, ne pa kot dar, kakor je po prusakih osleparjeno ljudstvo mislilo, in vendar je vsikdar molčala. Škoda, katero je »Nemški šulverein« do današnjega dne povzročil, je neizmerna. Koliko naših otrok je padlo v prusko žrelo, koliko našega ljudstva je neozdravno okužil pruski duh! Zadnji čas je seme jelo čvrsto poganjati iz zemlje, in slovensko ljudstvo spreha strah pred sadom, ali setev se ne da več pokončati.

Modri domoljubi so nakane »Nemškega šulvereina« zdavna spoznali, ljudstvo svarili, pa tudi poskrbeli, da se reši, kolikor se po naših močeh da; osnovali so leta 1885. »Družbo sv. Cirila in Metoda«, ki naj bi skrbela za slovensko šolstvo po vseh pokrajinah slovenskega jezika. Ni nam treba razpravljati, kako ta družba deluje, ker vsak to lahko izve iz letošnjega Koledarja »Družbe sv. Mohorja«, kjer imamo zanesljivo pregledno poročilo na straneh 68. do 72. Kdor je je že čital, naj je čita še jedenkrat; kdor ga še pa ni čital, naj ga čita dvakrat. Čemu? Da bi družba pridobila večje število podpornikov. Kdor vam družbo črni, ne verujte mu! Družbi je namen, na vso moč skrbeti za to, da ne izgine izmed naše mladine sveta vera in materni slovenski jezik. Družba sv. Cirila in Metoda odvrta torej otroke slovenskih starišev od takih otroških vrtov in od takih šol, kjer se ne spoštuje katoliška vera in slovenski jezik. Odvrta jih s tem, da jim pomaga z obleko, s hrano, z bukvami in z drugimi darovi. Društvo nadalje podpira domače šole z denarji, knjigami, učili in učnimi pripomočki ter daje na svetlo za mladino prelepe knjižice; podpira tudi dijaške kuhinje v Mariboru, v Ptujju, v Celju itd., koder dobivajo ubožni slovenski dijaki brezplačno hrano; podpira pa tudi z darili in brezobrestnimi posojili snovanje novih šol ob jezikovnih mejah; da celo na svojo roko vzdržuje poštene otroške vrtove in ljudske šole po takih krajih, kjer so otroci ubožnih starišev najboljše v nevarnosti, da se potujčijo. Kdor vam pravi, da društvo brani, da bi se otroci učili nemški, ta laže in obrekuje. Društvo hoče, kakor menda

vsak pameten in pošten detoljub, da se otroci tudi drugega jezika učé, ako in kolikor jim ga je za prihodnost treba; toda predmeti, ki se učé v to, da pripomorejo otroku k večni sreči, da mu blažijo sree, bistrijo um, krepijo voljo in ga zalagajo z znanostimi, kakor veronauk, pouk v materinščini, zemljepisje, zgodovina, prirodopisje, računstvo i. dr. naj se učé v maternem jeziku. Če se otroci učijo le tuje jim blažene nemščine, se ves čas potratijo za njo, in imajo otroci, kadar stopijo iz šole, mrzla srca in prazne glave in nemški tudi kaj malo znajo. Človek tudi dandanes ne more na svetu izhajati, če zna le malo nemščine klatiti, družega pa nič; zraven tega pa so taki reveži surovega, sprijenega srca ter zaničujejo vero in svoje lastne slovenske stariše.

Podpirajte torej prelepo družbo sv. Cirila in Metoda, kolikor morete! Pomislite, da je »Nemški šulverein« v prvih desetih letih nabral čez 2 milijona, naša družba pa 142.151 goldinarjev. Res je, da se ta 2 milijona nista porabila le za Slovence, res je, da »šulverein« hira, dočim naša družba napreduje ter je nabrala leta 1895. že 21.951 gld., res je, da smo revni, ali res je pa tudi, da je taka svota za naše potrebe vse premajhna in da bi mi lahko storili še več, kakor storimo. Ali bi n. pr. ne mogel vsak Mohorjan svojemu goldinarju pridjati jeden krajcar za družbo sv. Cirila in Metoda? To družbo lahko podpira vsak, ker se sprejme tudi najmanjši dar. Posebno pa se spominjajte, kadar vas je več zbranih, tako na primicijah, pri ženitovanjih, pri pogrebih, pri gostijah, pri zborovanjih itd. Spominjajte se je tudi o godovih, o novem letu in pri drugih prilikah. Nastavljajte po gostilnicah in sobah bralnih društev nabiralnike, sploh iščite prilik in virov, da naši družbi kaj priteče. Končno stori bogoljubno delo gotovo tudi isti, ki je ne pozabi v svoji oporoki. Darila pa, kakor tudi prošnje in pisma naj se pošiljajo pod naslovom: »Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani«.

Torej vsak po svoji moči, ali vsak nekaj! »Kar more, to mož je storiti dolžan«, pravi naš pesnik; mi pa pristavimo: Kar velja o možu, velja tudi o narodu.

Cerkvene zadeve.

Nov veliki zvon pri Sv. Janžu na Dravskem polju.

Nepopisljiva radost obdaja človeško srce, ako sliši veseli glas svojih dragih, ali koliko veselje zavlada še v župniji, kjer se zglasi nov veliki zvon, kakor se je to zgodilo letos v naši župniji! Gospod župnik so pričeli z nabiro prostovoljnih darov po župniji. In res, v kratkem času se jim posreči ogromno svoto, tudi so sami veliko žrtvovali, za pri g. Samasi v Ljubljani naročeni zvon od faranov nabrati. Za svečanost, ko se novi zvon, kateri tehta 25 centov, v zvonik potegne, je bila določena nedelja dne 21. listopada. V soboto poprej se je odzvel zvon na postaji Rače in se dopeljal do podružnice sv. Marjete. Veličasten vsprejem so dokazali s tem vrli Šmargečani s strelom iz topičev. Temu družil se je strel pri tukajšnji župnijski cerkvi tako, da se je marsikateremu srce od veselja igralo, misleč, kakšno veselje še bode le jutri.

Veličastnejše bi se pač ta svečanost ne mogla obhajati, kakor se je v resnici. Veličasten prizor: cerkev dostojno znotraj okinčana, dobila je za tačas tudi zunaj drugo obliko. Zvonik od zemlje čez line je bil okrašen z vencii, katere so pletle marljiva dekleta, prostori in cesta okrašena z mlaji, s slavoloki, vse podobno velikemu